

Protokoll fra møte i Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester i VKM

Dato: 11.10.07

Tid: kl 10.00 – 15.00

Sted: Veterinærinstituttet, 5 etg.

Møteleder: Janneche Utne Skåre

Deltakere

Fra Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester i matkjeden (Faggruppe 5):

Janneche Utne Skåre (leder), Jan Alexander, Augustine Arukwe, Trine Eggen, Gunnar Sundstøl Eriksen, Christiane Kruse Fæste, Kari Grave, Helle Katrine Knutsen, Amund Måge

Forfall: Anders Ruus

Fra sekretariatet til VKM:

Marie Louise Wiborg (ref.)

Fra SFT

Jon L. Fuglestad

1. Velkommen, registrering av eventuelle fravær og habilitet

Leder for faggruppen, Janneche Utne Skåre, ønsket velkommen til møtet i Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester (Faggruppe 5). Hun ønsket spesielt Jon L. Fuglestad velkommen som ny fast observatør fra SFT.

Sekretariatet etterspurte habilitetserklæring og CV fra medlemmer som ikke har levert inn disse.

Medlemmene fikk muntlig forespørsel om habilitet, og ingen erklærte seg inhabile vedrørende sakene som skulle behandles på dette møtet.

2. Godkjenning av dagsorden

Innkallelse og forslag til dagsorden for møtet ble godkjent med tilføyning om at kostholdsspørreskjema for ny Norkost skulle diskuteres under eventuelt.

3. Saker fra møte i Hovedkomiteen

Faggruppeleder gjennomgikk protokollen fra det sist møtet i Hovedkomiteen. Faggruppen ble informert om at de skal lage en virksomhetsplan for arbeidet sitt som et ledd i ny strategiplan for VKM. Dette vil bli tatt opp som eget tema på det neste møtet i Faggruppe 5.

4. Saker til behandling på møtet

TEF – toksisk ekvivalensfaktor (07/504)

I juni 2005 ble det avholdt et møte i WHO-IPCS (World Health Organization - International programme on Chemical Safety) hvor toksisk ekvivalensfaktor (TEF) for dioksinliknende forbindelser ble reevaluert. Publikasjonen fra arbeidet kom i juli 2006. EU-kommisjonen har vedtatt at gamle TEfer skal anvendes frem til regelverket endres i 2008. På oppdrag fra Mattilsynet skal faggruppen vurdere hvilke konsekvenser innføringen av nye TEfer vil ha for nivåene av dioksiner og dioksinliknende PCB uttrykt som TE (toksiske ekvivalenter) i norske matvarer.

Et faggruppemedlem hadde endret utkastet til uttalelse i henhold til innspill fra det forrige møtet. Det nye utkastet ble nøye gjennomgått på møtet.

Vedtak: Faggruppen ble enig om at utkastet til uttalelsen kan ferdigstilles i henhold til diskusjonen på møtet. En av faggruppens medlemmer vil i samarbeid med sekretariatet endre utkastet før det sendes på elektronisk høring for endelig godkjenning og oversending til Mattilsynet.

Ikke-dioksinliknende PCB, ny rapport fra EFSA (07/505)

EFSA publiserte i november 2005 en ny rapport om ikke-dioksinliknende PCB. Tre faggruppemedlemmer har tidligere vurdert denne rapporten. Basert på oppsummeringen fra dette arbeidet har Mattilsynet i forkant av et tidligere møte oversendt et oppdrag til Faggruppe 5 hvor de ber faggruppen om å vurdere fire spørsmål knyttet til forekomst og mulig helserisiko av ikke-dioksinliknende PCB i mat. Mattilsynet skal bruke besvarelsen inn i sitt EU-arbeid, og de ønsker en uttalelse klar til neste møte som etter planen skal avholdes i midten av november.

Utkastet til uttalelse fra Faggruppe 5 var endret etter innspill fra forrige møte. Det ble en del diskusjon rundt temaer som bør belyses i besvarelsen av det første spørsmålet i oppdraget, der faggruppen skal vurdere om det er helsemessig behov for å regulere ikke-dioksinliknende PCB i mat når det allerede er satt grenseverdier for dioksinliknende PCB i mat. Videre ble punkter som skal besvare spørsmål to og tre diskutert. Besvarelsen til det siste spørsmålet i oppdraget var mer eller mindre klart til møtet. Faggruppen diskuterte teksten og kom med forslag til endringer.

Vedtak: Faggruppen skal prøve å ferdigstille uttalelsen innen midten av november slik at Mattilsynet kan bruke resultatene inn i sitt arbeid i EU. Sekretariatet vil koordinere det videre arbeidet og kontakte de medlemmene som har påtatt seg å bidra med å utbedre uttalelsen. For at uttalelsen skal kunne ferdigstilles, må enkelte medlemmer sende inn sine bidrag til sekretariatet innen utgangen av oktober.

Samvirkende toksiske effekter av stoffer i blanding (06/404)

Mattilsynet har bedt VKM om å gjøre en vurdering av samvirkende effekter av toksiske stoffer i blanding. Oppdraget tar blant annet utgangspunkt i den danske rapporten ”Combined Actions and Interactions of Chemicals in Mixtures”. Problemstillingen med samvirkende effekter av toksiske stoffer i blanding berører flere av faggruppene i VKM.

VKM har etablert en *ad hoc*-gruppe med ekspertise fra de berørte faggruppene som skal jobbe videre med saken. *Ad hoc*-gruppen er relativt stor, og flere av faggruppenelederne deltar. Faggruppe 5 har med tre medlemmer i *ad hoc*-gruppen. Saken skal sluttbehandles i Hovedkomiteen. Utover diskusjon og orientering på faggruppemøtene vil Faggruppe 5 kun få dokumentet fra *ad hoc*-gruppen til kommentering før det ferdigstilles.

Alle berørte faggrupper i VKM (2, 4, 5, 6, 7, og 8) skal beskrive hvorvidt det tas tilbørlig hensyn til kombinasjonseffekter i risikovurderinger på de ulike fagområder per i dag, og om det er noe som burde vært gjort annerledes. På forrige møte fordelte faggruppen oppgaver med å skrive innspill om de enkelte stoffgruppene som tilhører faggruppens ansvarsområde. Faggruppe 5 hadde laget et bidrag som ble diskutert på det siste møtet i *ad hoc*-gruppen for samvirkende toksiske effekter av stoffer i blanding.

På møtet ble faggruppens bidrag og kommentarer fra *ad hoc*-gruppen for samvirkende stoffer gjennomgått.

Vedtak: Faggruppen ble enig om å endre sitt bidrag i henhold til innspill fra *ad hoc*-gruppen. Teksten skal ferdigstilles på det neste møtet i Faggruppe 5, slik at bidraget blir klart før *ad hoc*-gruppen for samvirkende toksiske effekter skal ha sitt neste møte. Enkelte medlemmer har påtatt seg å endre sine avsnitt og leder av faggruppen vil ferdigstille konklusjonen. Sekretariatet vil koordinere arbeidet med å ferdigstille dette bidraget om samvirkende toksiske effekter fra Faggruppe 5.

Vurdering av dioksiner/PCB i torskelever (07/506 og 05/509-1d)

Siden sist møte har Mattilsynet kommet med en foreløpig bestilling av en risikovurdering av fiskelever (07/506-1). Mattilsynet ønsker en risikovurdering av fiskelever fra faggruppen som de kan benytte inn i sitt regelverksarbeid når EU skal fastsette nye grenseverdier for dioksiner og dioksinliknende PCB i fiskelever. Videre ønsker Mattilsynet at faggruppen ser nærmere på inntak av fiskelever i forhold til nivåer av dioksiner og dioksinliknende PCB som er avdekket i forurensede havner og fjorder i Norge, noe faggruppen selv har initiert (05/509-1d), men avventet på grunn av manglende data på dioksiner og dioksinliknende PCB i fiskelever fra fisk fanget i åpent hav. Siden sist møte har faggruppens medlemmer fått presentert oppsummerende resultater av analysedata av fiskelever fra Barentshavet/Lofoten fra 2002 og 2006.

Faggruppen diskuterte utkastet til uttalelse på møtet. Det ble en del diskusjon rund selve ordlyden i oppdraget. Videre var det enighet om at dataene på fiskelever burde beregnes med nye (2005) og gamle (1998) TEF-verdier. For å beregne dette må faggruppen få tilgang til rådataene for disse analysene som er utført ved NIFES.

Vedtak: Faggruppen ønsker å ferdigstille risikovurderingen av torskelever slik at Mattilsynet kan presentere resultatene på det neste møte i EU i midten av november. En forutsetning for dette er at faggruppen får tilgang til rådataene på fiskelever som er analysert ved NIFES i 2002 og 2006. Sekretariatet og Mattilsynet skal diskutere seg frem til en endelig ordlyd på oppdraget i henhold til diskusjonen på møtet. Videre skal sekretariatet koordinere arbeidet med å fremskaffe analysedataene på en tilfredsstillende form, samt innhente faglige innspill fra enkelte medlemmer slik at risikovurderingen kan ferdigstilles. Utkast til ny vurdering skal sendes på elektronisk høring til hele faggruppen for endelig godkjenning.

Grunnlag for å vurdere sjømat fra forurensede havner og fjorder (05/509)

VKM's Faggruppe 5 har initiert et arbeid med å oppdatere risikovurderingene for de enkelte miljøgiftene og matvarene som det er gitt kostholdsråd for i forurensede havner og fjorder. Dokumentet "Grunnlag for å vurdere sjømat fra forurensede havner og fjorder (05/509-1)" skal være et verktøy/hjelpemiddel for Mattilsynet i håndteringen av saker relatert til forurenset sjømat der problemstillingen er kjent fra tidligere saker. Med et slikt verktøy skal Mattilsynet kunne risikohåndtere de fleste sakene uten å henvende seg til VKM.

For at "grunnlaget" skal bli et godt verktøy for Mattilsynet, må VKM gjennomgå og eventuelt oppdatere eldre risikovurderinger som ligger til grunn for kostholdsrådene i dag. Dokumentet vil utvides/oppdateres etter hvert som risikovurderinger av stoffgrupper og/eller aktuelle matvarer ferdigstilles eller revideres i VKM.

Risikovurdering av PAH i skjell (05/509-1a)

Faggruppen har på et tidligere møte i år besluttet at de skulle se på risikovurderingen av PAH i skjell på nytt. Begrunnelsen for å gjenoppta saken er at Mattilsynet har funnet det vanskelig å tolke konklusjonen i faggruppens risikovurdering, i tillegg er det i tiden etter at faggruppen ferdigstilte sin risikovurdering skjedd endringer i begrunnelsen for hvilke metoder det er best å benytte for å risikovurdere gentoksiske stoffer. Disse metodene er nærmere beskrevet i VKM's nylig publiserte uttalelse om vurdering av helserisiko ved konsum av grillet mat (grillmatvurderingen), og elementer fra denne vurderingen bør inngå i faggruppens revurdering.

Sekretariatet hadde i forkant hentet relevant tekst fra grillmatvurderingen og beregnet MOE med ulik eksponering av PAH fra skjell inn i et nytt utkast til uttalelse. Det ble liten tid til å diskutere utkastet på møtet, men faggruppens medlemmer kom med innspill på hvordan utkastet bør endres til det neste møtet.

Vedtak: Sekretariatet endrer utkastet til uttalelse om risikovurdering av PAH i skjell i henhold til diskusjonen på møtet. Saken skal diskuteres og om mulig ferdigbehandles på det neste møtet i faggruppen. Faggruppen tar sikte på å avslutte arbeidet før årsskiftet.

5. Orientering fra ad hoc grupper/undergrupper eller lignende.

Risikovurdering av avløpsslam brukt som gjødsel (05/511)

Mattilsynet har gitt VKM i oppdrag å risikovurdere bruk av avløpsslam som gjødsel i landbruket. Det er opprettet en *ad hoc*-gruppe om skal utarbeide risikovurderingen av avløpsslam. Faggruppe 5 står som avsender av den endelige uttalelsen til Mattilsynet. Arbeidet er meget omfattende, og sekretariatet har satt ut enkelte del-oppdrag for å få en progresjon i arbeidet.

Leder av *ad hoc*-gruppen ga en grundig presentasjon om status for arbeidet så langt. Arbeidet har kommet et godt stykke lenger siden sist møte, men det ble liten tid til å kommentere selve utkastet til uttalelse som var sendt ut i forkant. Et av faggruppens medlemmer, Trine Eggen, har kompetanse på opptak av organiske miljøgifter i planter, noe faggruppen mente *ad hoc*-gruppen for avløpsslam burde dra nytte av. Faggruppeleder ba sekretariatet å sørge for at *ad hoc*-gruppen for avløpsslam ble utvidet med et medlem, slik at hun kan bidra med sin kompetanse direkte inn i arbeidet til *ad hoc*-gruppen.

Faggruppen vil på sitt neste møte motta et nytt utkast til risikovurdering fra *ad hoc*-gruppen til diskusjon og kommentering.

6. Saker til hovedkomiteen

Det ble ikke tid til å diskutere dette punktet på møtet.

7. Orientering fra Mattilsynet

Mattilsynet var ikke tilstede på møtet.

8. Møter o.a. av felles interesse

Det ble ikke tid til å diskutere dette punktet på møtet.

9. Nytt fra sekretariatet

Sekretariatet informerte kort om at medlemmer som reiser på internasjonale møter/konferanser/seminarer/kurs for VKM vil bli bedt om å skrive et kort referat om hva møtet/konferansen omhandler, samt beskrive spesielle temaer og erfaringer som andre i VKM kan ha nytte av. Sekretariatet la fram et eksempel på hvordan dette kan gjøres. VKM-medlemmer som har deltatt på internasjonale møter/konferanser bør referere fra dette på et faggruppemøte i etterkant.

10. Fastsettelse av nye møtedatoer

- **Torsdag 4. desember (kl 10-15)**

11. Eventuelt

Sekretariatet opplyste om at Universitetet i Oslo er i gang med forberedelsene til en ny Norkost-undersøkelse. Faggruppe 5 er blitt kontaktet for å gi innspill på hvilke matvarer det er viktig at det spørres etter i forhold til problemstillinger knyttet til inntak av forurensende stoffer. Et faggruppedlem fikk i oppgave å diskutere problemstillingen med noen kostholdsekspertter før hun kontakter kontaktpersonen som koordinerer den nye kostholdsundersøkelsen.